Пролетаред һәму wәлата, йәкбьн!

РЙА Т'ӘЗӘ

ОРГАНА КМ ПК ӘРМӘНИСТАНЕ
„ՌՅԱ ԹԱԶԱ" ՕՐԳԱՆ ՀԿԿ ԿԵՆՏԿՈՄԻ
„РЙА ТАЗА" ОРГАН ЦК КП АРМЕНИИ

№ 34 (1158) | Пенщшәм, 28-е апреле сала 1960 | Qимәт 20 капек

Ә'ЙДА ЧЬЛСАЛИЕЙӘ СИАНӘТ

Щьвата Совета РСС Адрбещанейә Т'әwрәбьльнд у Комитеа Мәрк'әзиейә Партиа Комунистиейә Адрбещанейә шаинәтие

25-е апреле, (ТАСС).—Адрбещан ша дьбә. Республика чьлсалийа хwә дьдә к'ьвше.

Чьл сал бәре щьмаә'та адрбещан, йа кӧ бь qӧр'на бона азабуна хwә шәр'к'ари дькьр, гьһиштә азайе у сәрбәстие, йәqин гьһиштә мьразе хwә. У ньһа дь рожед ә'йде хәбатк'аред республикае разибуна хwә мәзьн дьдьнә партиа Ленинә мәзьн, бьн байраqа к'ижанеда щьмаә'т бу хwәйе бәхте хwә, сосиализм чекьр.

Театра операе у балетейә сәр наве М. Ф. Ахундовда бу щьвата шаинәтие йа Совета Т'әwрәбьльнд у Коммәрк'әзиа ПК Адрбещане дәрһәqа 40-салийа РСС Адрбещане у Партиа Комунистиейә Адрбещанеда.

Т'әвбуед щьвата шаинәти бь овасиа гӧмрәһ'ә дьрежва сәдьртиеда хӧйакьрьна К'атьбе Коммәрк'әзиа ПКТ'С пешьн у Сәдьре Совета Министред Т'РСС Никита Сергеевич Хрушчов у ӧса жи к'атьбе Коммәрк'әзиа ПК Адрбещане пешьн В. Йу. Ахундов, сәдьре Сәдьртийа Совета РСС Адрбещанейә Т'әwрәбьльнд С. М. Щафаров, сәдьре Совета Министред РСС Адрбещане М. А. Искәндәров, сәрк'аред Адрбещанейә майин у сәрк'аред делегасиаед республикаед бьратие qәбул кьрьн.

Щьвата шаинәтие к'атьбе Коммәрк'әзиа ПК Адрбещанейә пешьн В. Йу. Ахундов вәдькә.

Бона дакладе сәдьре Совета РСС Адрбещанейә Т'әwрәбьльнд цепутат Әли Т'аг'и—заде хәбәре дьдә к'атьбе Коммәрк'әзиа ПК Адрбещанейи пешьн В. Йу. Ахундов.

К'атьбе Коммәрк'әзиа ПКТ'С пешьн у Сәдьре Совета Министред Т'РСС Н. С. Хрушчов щьвата шаинәтиеда к'елмәкә дьреж гот. Гава әw рабу сәр трибунае сәраеда дәст бь овасиакә алави бу.

Т'әвбуйа гәләк щара бь дәстльһәвхьстьнед гӧмрәһ'ва навбьр'н дьданә к'елма Н. С. Хрушчов.

К'ӧтасиеда һәвале Хрушчов жь наве Комитеа Мәрк'әзиейә ПКТ'С, Сәдьртийа Совета Т'РСС-йә Т'әwрәбьльнд у Совета Министред Т'РСС сьлавнәмә хwәнд бона Комитеа Мәрк'әзиейә ПК Адрбещане, Сәдьртийа Совета РСС Адрбещанейә Т'әwрәбьльнд у Совета Министред РСС Адрбещане, йа кӧ бь дәстльһәвхьстьнед гӧмрәһ'ва һатә qәбулкьрьне.

Хәбәрдана хwәда сәдьре Сәдьртийа Совета Федерасиа Урьсетейә Т'әwрәбьльнд Н. Н. Органов, сәдьре Сәдьртийа Совета РСС Украинаейә Т'әwрәбьльнд Д. С. Коротченко, сәдьре Сәдьртийа Совета РСС Белорусиаейә Т'әwрәбьльнд В. И. Козлов, к'атьбе Коммәрк'әзиа ПК Узбекстанейә пешьн Ш. Р. Рәшидов, дәwсгьртие сәдьре Совета Министред РСС Qазахстане А. З. Закарин, к'атьбе Коммәрк'әзиа ПК Гӧрщстанейә пешьн В. П. Мжаванадзе, к'атьбе Коммәрк'әзиа ПК Әрмәнистанейә пешьн С. Һ. Т'овмасйан, дәwсгьртие сәдьре Совета Министред РСС Литвае Л. Йу. Диржинскайте, к'атьбе Коммәрк'әзиа ПК Молдавиаейә пешьн З. Т. Сердйук, к'атьбе Коммәрк'әзиа ПК Латвиае А. И. Миглиник, сәдьре Совета РСС Киргизиаейә Т'әwрәбьльнд Т. У. Усубалиев, к'атьбе Коммәрк'әзиа ПК Тащикстанейә пешьн Т. Улщабаев, сәдьре Совета Министред РСС Т'урк'мениае Б. Овезов, дәwсгьртие сәдьре Совета Министред РСС Эстониае А. К. Грен, к'атьбе марзкома ПКТ'С-йә Даг'станейә пешьн А. Д. Данийалов сьлава алави данә щьмаә'та адрбещан у дь шӧхӧле чекьрьна комунизмеда жер'а ачьхиед т'әзәйә мәзьн хwәстьн.

Бь һ'ӧбәкә wәт'әнһ'ьзиейә мәзьнва т'әвбуед щьвате нәме qәбул дькьн сәр наве Комитеа Мәрк'әзиейә ПКТ'С, Сәдьртийа Совета Т'РСС-йә Т'әwрәбьльнд у Совета Министред Т'РСС.

Һәв. Ахундов нәме дьдә һәвале Н. С. Хрушчов у к'елма к'ӧтасие дьбежә. Щьвата шаинәти тә'ламкьрьне дадайи. Т'әвбуед wә һимна партиае «Интернасионале» дьстьрен.

Н. С. Хрушчов ль п'айт'әхте Адрбещане

23-е апреле К'атьбе Коммәрк'әзиа ПКТ'С пешьн у Сәдьре Совета Министред Т'РСС һәв. Н. С. Хрушчов пе машине жь Гаграе дәрк'әт, к'идәре әw һеса дьбу, wәки һәр'ә Бәк'уе бона т'әви дәрбазкьрьна ә'йда 40-салийа сазкьрьна Дивана Советие Адрбещанеда бә.

Н. С. Хрушчов wә'дәки кьн Т'бьлисиеда сәкьни, бажер гәр'ийа у паше расти хәбатк'аред РСС Гӧрщстанейә сәрк'ар һат.

П'айт'әхте Гӧрщстанеда, ӧса жи wан стансиада, к'идәре машинә дьсәкьни, хәбатк'ара Н. С. Хрушчов бь алави сьлав дькьрьн.

24-е апреле Никита Сергеевич Хрушчов гьһиштә Бәк'уе. Сәрк'аред РСС Адрбещане, сәрк'аред делегасиаед республикаед т'ьфаqие у гәләк wәк'илед хәбатк'аред бажер һатьнә пешийа wи.

Гәләк бьнәли мәйдана бал вакзаледа т'оп бьбун. Wана меване ә'зиз бь дьл сьлавкьрьн. Бь сәд һ'әзара бьнәлиед Бәк'уе дәрк'әтьбунә wан проспект у соqаqа, к'ижанар'а Н. С. Хрушчов дәрбаз дьбу.

Эваре һәвале Н. С. Хрушчов чу театра Адрбещанейә дәwләтейә академиейә операе у балетейә сәр наве М. Ф. Ахундовә бь ордена Ленин рәwакьри у дина хwә да балета Кара Караев «Һ'әвт qизед бәдәw».

Ложаеда хӧйакьрьна Н. С. Хрушчов у сәрк'аред Партиа Комунистие у һ'ӧкӧмәта Адрбещане бь овасиа гӧмрәһ'ва һатә qәбулкьрьне.

25-е апреле сьбе К'атьбе Коммәрк'әзиа ПКТ'С пешьн у Сәдьре Совета Министред Т'РСС Н. С. Хрушчов чу филиала Бәк'уе, йа музееа В. И. Ленинә мәрк'әзие. Әw филиал аваийики монументалда һатийә щиwаркьрьне, чекьрьна к'ижани ве аг'ьрие к'ӧта бу.

Н. С. Хрушчов т'әви сәрк'аред партиа у һ'ӧкӧмәта Адрбещане у wәк'илед республикаед т'ьфаqие насийа хwә да qьниатед музее, ед кӧ ә'мьр у шӧхӧлкьрьна пешик'аре револйусиа Октйабрейи гениал нишан дьдьн, насийа хwә да эк'спонатед дәрһәqа т'ариqа ПКТ'С у дәстәкә wейә шәр'ванне—Партиа Комунистиейә Адрбещане.

Паше Н. С. Хрушчов чу wи хасбаг'чәйи к'идәре 26 комчсаред Бәк'уе һатьнә ч'ә'лкьрьне, ед кӧ 20-е сентйабре сала 1918-а жь алие хӧламед империалистада бь мьхәнәти һатьнә гӧлләкьрьне. Сәр мәг'бәре шәр'ванед комунизмейә ә'фат агьре һ'әта—һ'әтае дьшхӧлә. К'атьбе Коммәрк'әзиа ПКТ'С у Сәдьре Совета Министред Т'РСС Н. С. Хрушчов т'аще гӧла дани сәр мәг'бәре wан.

МИТИНГА П'ЪР'Һ'ӘЗАР П'АЙТ'ӘХТЕ АДРБЕЩАНЕДА

26-е апреле паши нивро стадиона республикаейә сәр наве И. В. Сталинда бу митинга массайи. Wәкә 50 һ'әзар wәк'илед хәбатк'аред республикае т'әви wе митинге бун.

Митингеда К'атьбе Коммәрк'әзиа ПКТ'С пешьн у Сәдьре Совета Министред Т'РСС Н. С. Хрушчов, сәрк'аред Адрбещане, делегасиаед республикаед бьратие һазьр бун.

К'елма дәстпекьрьна митинге к'атьбе Коммәрк'әзиа ПК Адрбещане пешьн В. Йу. Ахундов гот.

Паше wәк'илед п'але Бәк'уе, хәбатчиед малһәбуна гӧндитиейә Адрбещане, интелигенсиае, жьна, щаһьла хәбәрдан. Wана дәрһәqа алт'ьндариед республика хwәйә бәрбьч'ә'вда хәбәрдан дь дәрәща пешдабьрьна экономикае у култураеда, сьлава алави данә меване ә'зиз-Никита Сергеевич Хрушчов.

Митингеда к'атьбе Коммәрк'әзиа ПКТ'С пешьн, Сәдьре Совета Министред Т'РСС Н. С. Хрушчов к'елм гот. Әw жь алие һазьрада бь алави һатә qәбулкьрьне. Һәв. Н. С. Хрушчов т'әвбуед митинге бона 40-салийа Республика Советие Сосиалистиейә Адрбещане бьмбарәк—пироз кьр у республикаер'а ачьхиед т'әзәйә мәзьн хwәст.

***

27-е апреле К'атьбе Коммәрк'әзиа ПКТ'С пешьн, Сәдьре Совета Министред Т'РСС Н. С. Хрушчов жь Бәк'уе чу Москвае. (ТАСС)

АЧЬХИЕД Т'ӘЗӘ

Ә'ламәтийа Сәрwертийа статистикиейә рәх Совета Министред РСС Әрмәнистане дәрһәqа резултатед пешдабьрьна сәнайа республикае семәһийа сала 1960-йә пешьнда һатийә нәшькьрьне.

Ә'ламәтиеда те готьне, wәки хәбатчиед сәнайе к'әтьнә ләща сосиалистие, wәки пешданинед сала һ'әвтсалиейә дӧда жь wә'дә зутьр бьqәдиньн у плана семәһийа ә'wльн бь ачьхи qәдандьн.

Сәнайе плана дәранина продуксиа семәһийа ә'wльнә т'омәри бь 105 сәләфа qәданд. Һьмбәри wи wә'де пар чапа продуксиа сәнайе бь 15 сәләфа зедә бу.

Зедә һатийә qәдандьне плана дәранина гәләк щур'ед продуксиа сәнайа гьранә фәрз—чаwа кӧ йа сьфьре рәш у т'әмьзкьри, алйумине, энергиа электрикие, сода каустик, qьниатхwәлийа мәдәние, амиака синт'етик, т'әкәре автоа, генератор у электроһ'әжокед һ'әтани сәд киловати, сементе у ед майин. Жь плане зедәтьр т'еле пәмбө, п'әрч'е рис у һәвьрмьш, горә, дәмудәзге мале, рун, консервә, калбас, шәкьр у ед майин һатьнә һазькьрьне.

Т'әмамийа сәнайа республикае плана бьльндкьрьна дәранинтийа хәбате семәһийа сала 1960-йә ә'wльнда бь 103,1 сәләфа qәданд. Һьмбәри семәһийа сала парә ә'wльн дәранинтийа хәбате бь 7,2 сәләфа бьльнд бу (бь кьнкьрьна дьрежайа рожа хәбатева щергә ч'ьqлед сәнайеда).

(АӘТ')

Лауреатед премиа Ленинийә сала 1960 дь дәрәщи литератураеда у искуствaеда

Михаил Шолохов, Мак'сим Рилски, Мирзо Т'урсун—Заде, Сергей Бондарчук, Георги Свиридов, Роман Кармен, Давид Ойстрах.

Т'əвгьредана депутата бьжарванар'а дьһа бьднə мəһ'кəмкьрьне

Əва иди мəһəке зедəтьрə кö сесиа Совета РСС Əрмəнистанейə Т'əwрəбьльндə сьсийа закон qəбулкьр «Дəрһəqа qəйде пашдагазикьрьна депутате Советед РСС Əрмəнистанейə депутатед хəбатк'арайə нəһ'ийа, бажара, нəһ'иед бажара, гöнда у аванада». Əв закона нава ə'мьре Советед депутатед хəбатк'арайə щида qəwмандьнəкə мəзьнə у we али дьһа п'аккьрьна хəбата wан бькə, we щабдарийа депутата дьһа бьдə бьльндкьрьне, т'əвгьредана wана бь бьжарванар'а дьһа бьдə мəһ'кəмкьрьне.

Советед депутатед хəбатк'ара, чаwа органед диwанейə щи, т'əшкилəтнə массайинə, əwана һəргав масса хəбатк'арр'а ћатьнə гьредане у əмəке хwəйи лайиq дькьн нава шöхöле чекьрьна комунизме wəлате мəда.

Сайа миасəркьрьна qьраред qöр'ьлт'а ПКТ'С 21-е у мəщалед кö партиае у һ'öкöмəте ван салед пашьн сазкьрьнə, хəбата Советед щи эп'ещə һатийə п'аккьрьне. Əwана бь qəдандьна пьрсданинед кö пешийа нəһ'ийа, бажара, гöнда у авана сəкьнинə рьнд мьжул дьбьн у шəрк'арие дькьн бона йəqин qəдандьна wан. Пьрсəкə Советед щийə һ'имли əw qəwинкьрьна т'əвгьредана депутата у бьжарванайə. Депутат чаwа хьзмəтк'аре щьмаə'те гəрəке qəwин бьжарванар'а бе гьредане, дəрһəqа хəбата Советеда т'ьме һ'əсаб бьдə wан, фькьр у хwəстьна wан бьбьһе у али wан бькə бона qəдандьна wан пьрсед конкрет кö пешийа wан сəкьнинə. Əwана гəрəке бир нəкьн, wəки qəwəта Совета нава т'əвгьредана wан у хəбатк'арадана.

Гəрəке бе готьне, wəки ван салед пашьн гəлəк Советед республика мəйə щи, чаwа мəсəлə ед нəһ'иед Һоктемберйане, Эщмиазине, Ведие, Шаһумйане, Арташате у ед майин хəбата хwə рьнд т'əшкилкьрьнə, wəхтеда сесиа гази дькьн, пəй qəдандьна qьраред хwə дьчьн, пьрсед малһəбуниева дьһа конкрет мьжул дьбьн у лəма жи ачьхиед wан нəһ'ийа эп'ещəнə. Мə'никə п'акбуна хəбата wан Совета əwə, wəки т'əвгьредана депутатед wан бьжарванар'а һатийə qəwинкьрьне.

Комшöхöлкьред Советед гöндед Бамбакашате у Һоктембере ль нəһ'ийа Һоктемберйане пьрсед кö сесиада, йане жи руньштандьнед wанда тенə ə'нə'нəкьрьне, бəре депутат у активед гöнд wан пьрса дьнһер'ьн у паше тенə ə'нə'нəкьрьне, лəма жи qьраред дьһа конкред у раст тенə qəбулкьрьне у wəхтеда жи тенə qəдандьне. Депутатед Советед ван һəрдö гöнда иди 2-3 щара расти бьжарванед хwə һатьнə, дəрһəqа хəбата Советед гöндда даклад данə. Лайиqи пəсьнандьнейə хəбата депутат Е. Г'азарйан, В. Һарут'йунйан, Р. Петросйан, Г. Султ'анйан (жь Бамбакашате), Һ. Һакобйан, С. Смбат'йан (жь Һоктембере) у ед майин. Алие qəwинкьрьна т'əвгьредана депутата у бьжарванада öса жи Советед гöндед Армаше, Авшаре, Чимане (жь нəһ'ийа Ведие), Һарт'аване, Т'т'ущуре, К'учаке (жь нəһ'ийа Апаране), Кат'наг'бйуре, Мастарае, Һ'əко (жь нəһ'ийа Т'алине) у ед майин эп'ещə хəбат кьрьнə.

Ле гəрəке бе готьне, wəки нə һ'əму Советед гöнданьн, кö борще хwə рьнд дьqəдиньн. Һьнəк щийа депутат wə'дəда расти бьжарвана наен, комисиаед һəрт'ьми рьнд нахəбьтьн, пьрсед малһəбуниева у шенкьрьна гöнда у аванава рьнд мьжул набьн. Нəһ'ийа Һразданеда гəлəк депутатед Советед гöнда һ'əта ньһа qəт расти бьжарванед хwə нəһатьнə. Жь бьжартьнед Советед щи иди салəке зедəтьр дəрбаз буйə, ле жь 46 депутатед Совета гöнде Ат'арбекйане 34 депутат qəт расти бьжарванед хwə нəһатьнə. Руесьстийа т'əвгьредана депутата у бьжарванада нава хəбата Совета wи гöндида гəлəк кемаси һəнə, гəлəк qьраред кö Совете qəбулкьрьнə наенə qəдандьне. Əв йəка Совета wи гöндир'а, депутатед wер'ə т'ö һ'öрмəте найнə. Мəсəлед wа дькарьн биньн жь Советед гöндед Гетап'е, Ареге (жь нəһ'ийа Т'алине), Щрар'ате, Ленуг'ие (жь нəһ'ийа Эщмиазине), Qамушлуе, Хербеклуе (жь нəһ'ийа Һоктемберйане), Qöндахсазе, Апаране, Бужакане (жь нəһ'ийа Апаране) у ед майин.

Бона бь сəрфнйази миасəркьрьна пешданинед плана сала һ'əвтсалиейə дöда, бона дьһа шенкьрьна бажар у гöндед мə Советед депутатед хəбатк'арайə щи, бь сəрк'арийа т'əшкилəтед партиае, гəрəке һəр тьшти бькьн, wəки кемасиед кö нава хəбата wанда һəнə бьднə һьлдане у бəре ə'wльн хəбата т'əвгьредана депутата бьжарванар'а дьһа рьнд бьднə т'əшкилкьрьне.

МƏР'А дьньвисьн

Чандьни рьнд те кьрьне

Һəла бəрфə ə'рде бу wəхта колхоза гöнде Шоржае ль нəһ'ийа Красноселске трактор у һ'əму һащəтед малһəбуна гöндитие т'əзəкьр, т'охьм т'əмьзкьр у т'əг'минкьр кö ль к'ижан зəвие чь т'охьми бьр'əшинə.

Ньһа иди гöндда дəст бь хəбата чандьнийа бьһаре буйə, колхозван һəр тьшти дькьн, wəки чандьние нава wə'дəки кьнда хьлаз бькьн.

М. Ə'лиев

Һ'əйwанəт п'ак хwəйкьн

Əва 15 салə, wəки əз ферма колхоза сəр наве Сталинда (нəһ'ийа Калининое) чаwа ч'елəкдош дьхəбьтьм. Нава wи wə'дəйида мьн щер'бандьна хəбатейə мəзьн дəстанийə. Əз ве колхозеда 12 ч'аләка хwəйдькьм. Сала пар мьн дəwса 2.600 кг к'ьвшкьри жь һəр ч'елəкəке 2.668 кг шир стəнд, ле исал мьн гьли дайə, wəки жь һəр ч'елəкəке дəwса 2.700 кг бь плане к'ьвшкьри 2.800 кг бьстиньм.

Ве мьqаледа əз дьхазьм дəрһəqа чəнд пьрсед хwəйкьрьна һ'əйwанəтда бьньвисьм. Ве аг'ьрие мьн те дəрхьст, wəки ч'елəкəкə мьн, кö мə наве we данийə «Мандарина» шире хwə кем дькə у əве йəке wəкə 3—4 рожа к'ьшанд. Т'ö фьрqи орт'а дəбьра ч'елəкада т'öнəбу у əw ч'елəк нəхwəш нибу, ле мьн дина хwə дае, wəки əw силосе бе мə'де хwə дьхwə.

Паше əз пе һ'əсийам, wəки гава силосе тиньн дьдьнə ч'елəка, wер'a силоса бьни у нəт'əмьз дьк'əва (чьмки əw щерга ч'елəкайə пашьн данə). Мьн гöһ да сəр ве пьрсе. Афьр'е ч'елəке дьһа т'əмьз хwəйкьр у нəһишт, wəки qьлер бьк'əва нава силосе. Ч'елəке шире хwə зедəкьр.

- Əва йəка дьдə к'ьвше, wəки гəрəке дəбьра т'əмьз бьднə һ'əйwанəт, wана щие т'əмьзда хwəйкьн.

Шака Хöдо
Ч'елəкдош

Шькьлда: чандьнийа пəмбö колхоза Бамбакашатеда ль нəһ'ийа Һоктемберйане.

В. И. Ленин дəрһəча интернасионализма пролетариеда

22-е апреле сала 1960 т'əмам бу 90-салийа буйина пешик'ар у дəрсдаре сьньфа п'ала у т'əмамийа хəбатк'аред дьнйае, һ'имдар у т'əшкилдаре Партиа Комунистие у Дəwлəта Советие Владимир Илйич Ленин.

Партиа Комунистие бь сəрк'арийа Ленине мəзьн т'ьфаqа п'ала у гöндие Урьсете т'əшкилкьр у əw бəр бь шəр'к'арийа мьqабьли капиталиста у мьлк'əдара бьр у we шəр'к'арнеда əwана алт'кьрьн, диктатура пролетариате сазкьрьн у ньһа жи Партиа Комунистие бьн бəйраqа ленинизмеда щьмаə'тед wəлате мə бəр бь алт'ьндарийа комунизме дьбə.

Щер'бандьна Партиа Комунистиейə Т'ьфаqа Советиейə т'ариqийə дəwлəмəнд бона партиаед һ'əму wəлатайə комунистие у п'ала һ'əсаб дьбə мəсəлə дь we шəр'к'арийа wанда, кö əwана бона ə'длайе, демократиае у сосиализме дькьн.

Бьн бəйраqа интернасионализма пролетариеда щьмаə'тед wəлате мə комунизме чедькьн у wəлатə демократиа щьмаə'тиер'а т'əвайи лагера сосиализмейə һ'əмдьнйае мəһ'кəм дькьн.

Интернасионализм нава идеологиа у сəйасəтийа партиа марк'систие—ленинниеда щики мəзьн дьгрə. Интернасионализма пролетарие чаwа һəр qəwмандьнəкə т'ариqи пешда дьчə. Һе сала 1847-а һ'имдаред комунизма öлми К. Марк'с у Ф. Энгелс «Манифеста Партиа Комунистие»-да ньвисинə: «Пролетаред һ'əму wəлата, йəкбьн!». Əв газийа жь сəд сала зедəтьр агьре шəр'е сьнфар'а дəрбаз дьбə у тəйах дькə. Əwe рйа раст нишани массəед хəбатк'ар да бона дəстанина диwана сəйасəтие.

Бəри алт'ьндарийа револйусиа Октйабрейə Мəзьн интернасионализме нишан дьда, wəки п'алед дьнйае йəкбьн сəба капитализме wəлгəр'иньн у диwане һьлдьнə дəсте хwə. Wəки öсанə йəкбуна пролетариатейə интернасионалие бона we йəке лазьмбу, wəки əw карьбə бь qəwəта т'əвайи бьqабьли капиталиста, ед кö масштаба орт'əмьлəтиеда йəкбунə, шəр'кə. «Йəкбун у т'ьфаqдарийа сьньфа п'ала—дьгот В. И. Ленин,- т'əне шöхöле wəлатəки, йане жи мьлəтəки нинə: партиаед п'алайə дəwлəтед башqə-башqə бь дəнгəки бьльнд ə'лам дькьн, wəки к'ар у мəрəме һ'əму п'алед дьнйае бь т'əмами йəкə (бь т'ьфаqьн). Əwана бəрəв дьбьн, т'əвайи конгресед хwəйə т'омəри саз дькьн у т'əвайи жи хwəстьна хwəйə т'омəри датиньн пешийа сьньфа капиталистед һ'əму wəлата, гьшк йəкбуйи ə'йда пролетариатейə орт'əмьлəтие (1-майе) к'ьвш дькьн, пролетариат, йа кö дьхwəзə азайе дəстбинə, сьньфа п'алед һ'əму мьлəта у һ'əму wəлата нава ордикə п'алайə мəзьнда йəкдькьн». (В. И. Ленин, ə'фр., щ. 2. руе 92-а).

Гава һ'имдаред комунизма öлми принсипед интернасионализмейə мəзьн пешда дьк'ьшандьн, əwана дьгот, wəки бона ə'мьрда миасəркьрьна wан идеа гəрəке бь активи шəр'кьн.

Пəй алт'ьндарийа револйусиа Октйабрейə Сосиалистиейə Мəзьнр'а т'еориа у тактика интернасионализме бь щер'бандьна т'əзəва һатə дəwлəмəндкьрьне—щер'бандьна сазкьрьна һəлəqəтийа орт'а пролетариата кö иди һ'öкöмəт һьлдабу дəсте хwə у qəйдəмəхлуqəтийа т'əзə чедькьр у пролетариата wəлатед майин, к'идəре бона һ'öкöмəте һьлдьнə дəсте хwə шəр' дькьрьн. Wи чахи интернасионализм бь we йəкева дьһатə к'ьвше, wəки һ'əжандьна п'алайə орт'əмьлəтие Дəwлəта Советие хwəйдькьр, ле хəбатк'ар... Т'РСС жи алие хwəда пьшта һ... жандьна п'алайə орт'əмьлəтие ... гьртьн. Салед 1918-1920, wəхте ... тервентед wəлатед дəрəкə һ'öщ... сəр Дəwлəта Советие кьрьн, про... тариата орт'əмьлəтие мина мəр... ки бона хwəйкьрьна республика с... ветиейə щаһьл пешда һат, əве й... рьнд да к'ьвше, wəки əwана Т'Р... авангарда хwə һ'əсаб дькьн. Саз... на Дəwлəта Советие əw т'əне ... т'ьндарийа сьньфа п'алед wəл... мə нибу, ле əw öса жи алт'ьндар... йа һ'əжандьна п'алед т'əмам... дьнйае бу. Алт'ьндарийа Октйаб... Мəзьн дəрбəкə һəрə гьран гиһа... т'əмамийа система капитализ... əwe qанат да мьлəтед зеранд... бьчдəст, wəки əwана бона сəрбəс... у азайа хwəйə мьлəтие шəр' бьк... Ньһа милиардəк 300 һ'əзар мəрь... зедəтьр нире колониализме wе... авитьнə.

Хəбатк'аред wəлате мə чаw... wəхте револйусиа пролетарие, wə... те шəр'к'арийа бона сосиализм... wəхте шəр'е Wəт'əниейи Мəзьн м... qабьли һитлеризме, öса жи сал... пəй шер'р'а борще хwəйи интер... насионалие qəдандьнə у дьqəдин...

Дьнеалəм занə, wəки мəрьв... советие бона сосиализме wəлат... хwəда чекьн нə qəwəт, нə сəһ'... нə жи мəщалед хwə нəһевшанд... у бь сайа we алт'ьндарийа хwə əw...

РЕПОРТАЖ

Рожəкə гöнде колхозие

Гəлəка дəрhəqа гöнде Əлəгəзеда ль нəh'нйа Апаране шьер, к'ьлам у сəрhати ньвисинə, хwəстьнə h'öба хwə бəр бь we зозане диhаркьн, qəшəнги у бəдəwийа т'əбийəта we, кание we, чаир у кöлилкед we нишандьн. Иро əм дьхwəзьн бь шькьла жийина Əлəгəзейə рожəке нишандьн.

Бəрф т'əзə жь ə'рде hьлатийə. Щийа-щийа бəлəки манə. Пивонга, ноли qасьде бьhаре, сəре хwəйə алр'əнги дəрхьстьнə. Сəр шькьл пивонг наенə ханекьрьне, ле рьнд тенə ханекьрьне авайед гöнде Əлəгəзе, дəрhəqа к'ижанада дьбежьн, wəки ван салед пашьн əw, ноли пивонга, qəшəнг мьл к'öтанə мьле həвдö. Əлəгəз гöндəки нод малийə. Бəри Диwана Советие, вьра т'əне чəнд малед бьнə'рдбун. Ньhа qəт бьнйат'а wан жи нае ханекьрьне. Дəwса wана ньhа авайед жь кəвьре бьр'ийə чəнд qати hатьнə авакьрьне. Ле 11 малед, кö салед H'öкöмəта Советиейə ə'wльнда hатьбунə авакьрьне, ньhа бəр авайед т'əзə qолаинə у хöданед wана исал хwə к'аркьрьнə, wəки авайед т'əзə хwəр'а чекьн.

Ле Əлəгəз ə'йанə бь бьнəлие хwəва, бь хəбатчие хwəва, ед кö бəнгзе гöнд бь щарəкева гöhастьнə. К'ева нə ə'йанə, wəки колхоза Əлəгəзе нəh'нйа Апаранеда те h'əсабкьрьне колхозəкə пеш. Пар розгара сале бона əк'ьн гəлəки хьраб бу, ле бь сайа мə'рифəта колхозвана, сала пар колхозе бь h'əсабе орт'ə жь həр hектарəке wəкə 10 сентнер нан стəнд.

К'е наснакə ч'елəкдоша ве колхозейə ə'йан Хайлаза Нəвроз, йа кö сала пар жь həр ч'елəкəке 1.650 кг шир стəнд, ле исал борщ hьлдайə сəр хwə, wəки жь həр ч'елəкəке 1.750 кг шир бьстинə. Хайлаз нə кö т'əне колхозеда дьхəбьтə, ле əw öса жи шöхöлк'ара щьмаə'тейə, əw депутата Совета нəh'нйа Апаранейə.

К'и ньзанə, wəки т'əне жь гöнде Əлəгəзе wəкə 20 мəрьва хwəндьна бьльнд стəндьнə, йане жи дь идаред хwəндьнейə бьльндда дьхуньн. Бьнəлие wи гöнди Ə'гите Хöдо ньhа директоре мəк'т'əба гöндə орт'əйə, ле Шəкрое Хöдо чаwа хəбатчие öлми академиа Əрмəнистанейə öлмада дьхəбьтə. Wана бь хwə бəре мəк'т'əба Əлəгəзеда хwəндийə. К'и занə, дьбə кö hьнəк жь wан шагьрте сəр шькьл жи сьбə-дöсьбə бьбьнə öлмдар. Шагьрт ньhа к'ьлама ашьq Аh'ме Чоло «Ленин» сəр т'əхтə дьньвисьн. We к'ьламеда hатийə диhаркьрьне h'öб у h'ьзкьрьн бəр бь Ленине мəзьн, бəр бь h'имдаре Дəwлəта Советие, е кö азайи у хwəшбəхти ани бона h'əму мьлəта.

Həгəр бəри Диwана Советие гöндда кам, дə'с, синдан у к'елəнди т'öнəбуйана, мəрьва дьготьн: «əв чь гöндəки пашдамайə». Ле ньhа кам, дə'с, синдан у к'елəнди бь хwə бунə ньмуне пашдамайине. Дəwса wана ньhа машинə дьхəбьтьн у гöндəки öса т'öнə, ль к'ö машине малhəбуна гöндитие нəхəбьтьн, ль к'идəре машинə хəбата мəрьва сьвьк нəкьн. Гöнде Əлəгəзе жи хwəй машинəйə. К'и нас накə механизаторе колхоза гöнде Əлəгəзе Усьве Ə'ло у Зьлое Hозо, ед кö бунə hосте шöхöле хwə. Wана həла мəhа декабреда трактор, к'отан, резр'əш у hащəтед майин hазьркьрьнə, wəки бь т'ьвдарəк дəст бь чандьнийа бьhаре бькьн. Бь плане hатийə т'əг'минкьрьне, wəки исал чандьнийа бьhарə нава 10 рожада хьлаз бькьн, ле механизатора борщ hьлдайə сəр хwə, wəки we хəбате нава 7 рожада хьлаз бькьн.

Бəре гöнде Əлəгəзеда т'ел т'öнəбу у wəхта мəрьвəки дьхаст h'але пьзмаме хwə бьh'əсə, гəрəке чəнд рожа ре бьчуйа, wəки əw бьдитана у пер'а хəбəрда. Ньhа Əлəгəзеда п'ошт у т'ел həйə. Дьлке Əлəгəзе т'əви дьлке Wəт'əн дьк'öтə у мəрьв пер'а--пер'а h'əму щие Wəт'əнр'а дькарə хəбəрдə. Əw жьна к'öрдə, кö шькьлда бəр комитаторейə, П'ероа Хöдойə. Əw сала 1953-да hини wи п'ешəи буйə у борще хwə бь мə'рифəти дьqəдинə.

Əw чь кö мə вьра бир ани, т'əне дəрəмəкə рожəкə гöнде Əлəгəзейə, дəрəмəкə хəбат у ə'мьре wи гöндийə, чьмки qəwмандьнед wи гöндийə рожəке, ноли ə'мьре wи гöнди, гəлəки дьрежьн.

Qачахе Мьрад

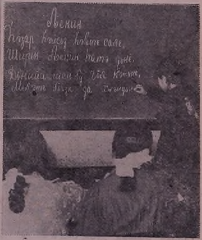

Шькьлед ви руйи фотограф **Р. Геворгйан** к'ьшандьнə.

на бона h'əму wəлата база револйусиа сосиалистие сазкьрьн у əw сəба шəр'к'арийа пролетариата орт'əмьлəтие бу гöмана мəзьн. Щьмаə'тед Т'РСС чəтьнайед гəлəк мəзьн алт'кьрьн у борще хwəйи интернасионалие бəр пролетариата h'əму wəлата бь зиарəти qəдандьн. Партиа Комунистие хəбатк'аред wəлате мə бь рöh'е интернасионализме, бь рöh'е хwə п'ешк'еши шöхöле h'əжандьна п'алайə орт'əмьлəтие бькьн, т'əрбийəткьрийə. В. И. Ленин бона we йəке qимəтəки гəлəк мəзьн дьда сьньфа п'алед Урьсете, чьмки əwe бе h'əд у h'əсаб хwə п'ешк'еши шöхöле интернасионализме кьрийə. Аwа, 3-е октйабре сала 1918-а əwи ньвисийə: «Сьньфа п'алед Урьсетейə болшевикие нə кö бь хəбəра, ле бь кьрьне хwəва т'ьме интернасионалист буйə» (В. И. Ленин, ə'фр., щ. 28, руе 23).

Wəхте шəр'е h'əмдьнйаейи дöда əскəред ордийа советие борще хwəйи мьлəтие у интернасионалие мерк'ими qəдандьн. Əwана нə кö т'əне ордиед фашисте герман h'ьнщьр'андьн, жь т'опраха мə раqəтандьн, ле əwана wер'а т'əвайи али гəлəк щьмаə'тед Европае кьрьн, wəки əwана жь бьн нире зəвтчиед hитлерие дəрк'əтьн. Əва йəка щарəкə дьне жи qəwəта идеа интернасионалийа пролетариейə лениние дьдə к'ьвше.

Бь сазбуна система сосиалистиейə h'əмдьнйае кьрьна интернасионализма пролетарие дьhа мəзьн буйə. Гава хенжь Т'ьфаqа Советие, öса жи щергə wəлатед Европае, Асиае дəрбази сəр рйа сосиалистие бун, база интернасионализма пролетариате дьhа зедə бу у əw дьhа пешда чу. Ньhа интернасионализм те к'ьвше, нə кö т'əне нава we йəкеда, wəки h'əжандьна п'алайə орт'əмьлəтие те йəккьрьне у мəh'кəмкьрьне, ле öса жи нава we йəкеда, wəки əw wəлатана, ед кö лагера сосиалистиейə дьнйае т'əшкилкьрьнə, həлəqəтийа wан сəр h'име принсипед интернасионализме hатийə сазкьрьне.

Чаwа чекьрьна сосиализме, öса жи сазкьрьна həлəqəтийа wəлат у мьлəтед сосиалистие т'ариqеда тьштəки лапи т'əзəйə. Дь дəрəща малhəбуние, сəйасəтие у култураеда wəлатед сосиалистие həвр'əмина бьранə, амьнийа хwə həв тиньн у али həв дькьн. Həлəqəтиед öсайə баш бь сайа we йəке hатьнə сазкьрьне чьмки сəйасəтийа партиаед комунистие у п'ала сəр h'име принсипед марк'сизм-ленинизме у интернасионализма пролетарие hатьнə сазкьрьне.

Декларасиа Шеwрдарийа wəк'илед партиаед комунистие у п'алайə wəлатед сосиалистиеда, йа кö нойабре сала 1957-а Москваеда бу, hатийə готьне: «H'име həлəqəтиед wəлатед система сосиалистие у h'əму партиаед комунистие у п'ала принсипа интернасионализма пролетарие h'əсаб дьбə, йа кö ə'мьрла hатийə щер'бандьне...»

Гава т'əне Т'РСС wəлате сосиалистие бу, wи чахи пьрса интернасионализма пролетариатейə сəрə əw həлəqəтийа орт'а пролетаред h'əму wəлата у Дəwлəта Советиеда бу. Ле ньhа интернасионалист əw h'əсаб дьбə, е кö хwə бь т'əмами п'ешк'еши шəр'к'арийа бона диктатура пролетариате кьрийə, бь активи т'əви шöхöле чекьрьна сосиализме wəлате хwəда дьбə, к'е кö бь мерани пьшта wəлатед сосиалистие у т'əмамийа лагера сосиалистиейə дьнйае сəкьнийə, шəр'к'арийа сьньфа п'ала у хəбатк'аред дьнйае, кö əwана бона ə'длайе, демократиае у сосиализме дькьн, хwəйдькə. Бь сайа алиhəвкьрьна бьратие экономика, техника у култура wəлатед сосиалистие ро бь ро пешда дьчə у кöлилк вəдьдə.

Сəрк'аред Т'ьфаqа комунистед Йугославиаейə ревизионист дəртен мьqабьли мəh'кəмкьрьна интернасионализма пролетарие. Бь фькьра М. Т'еодорович, И. Тито у сəрк'аред Т'КЙУ майин, дьнйае иди гьва qöр'на империализме у револйусиаед пролетариате пəй хwə hьштийə, ле öлме марк'систие-ленинине дəрhəqа револйусиа пролетариеда «кəвн» буйə.

Гава империалист чаwа дьжмьнед ə'длайе, демократиае у нəбьндəстийа мьлəта пешда тен, ль сəр т'опраха wəлатед дəрəкə базаед хwəйə əскəрие саз дькьн, блокед əскəриейə агресив т'əшкил дькьн, сəрк'аред Т'ьфаqа комунистед Йугославиае мьqабьли we йəкенə, wəки орт'а wəлатед сосиалистиеда т'əвгьреданед мəh'кəм həбьн.

Пешдачуйина h'əжандьна комунистие т'əмамийа дьнйаеда щарəкə дьне жи алт'ьндарийа идеаед марк'сизм-ленинизме дьдə к'ьвше. Сала 1919-а, гава В. И. Ленин интернасионала комунистиейə III-а сазкьр, wи чахи чəнд партиаед комунистие дьк'əтьнə нава т'əшкила we у щергед wеда т'əне сəд h'əзар комунист həбун, ле ньhа т'əмамийа дьнйаеда 83 партиаед комунистие у п'ала hənə, кö щергед wанда 33 милион комунисти зедəтьр hənə.

Дости у алиhəвкьрьна wəлатед лагера сосиалистиейə бьратие, дəстанинед wан дь пьрса чекьрьна сосиализмеда, ачьхийа шəр'к'арийа wан бона ə'длйае у мəh'кəмкьрьна хwəйкьрьна т'əмамийа лагера сосиалистие h'əсаб дьбə мəсəлəкə интернасионализма пролетариейə гəш.

Хальт Чатоев

Кандидате öлмед т'ариqие

ВУЛКАН

ПЪРСЕД ӦЛМ— ПОПУЛИАРИЕ

Т'опа дьнйаейә ньһа нава сал у зәманада, нава wә'дәки гәләки дьрежда һатийә чекьрьне. Щур'е дьнйаейи wә'де ньһа, йане qальке дьнйае, кӧ wәкидьне жер'а дьбежьн литосфера, чаwа бь дәсти qәwәтед т'опа дьнйаейә пър'щур'әйә һәр т'ьмийә һӧндӧр', ӧса жи бь дәсти qәwәтед wейә дәр пешда һатийә. Бьн һ'ӧкӧме qәwәтед һӧндӧр'да форма дьнйае те гӧһастьне, щи-щина qальке дьнйае к'ор-к'ори дьбә, ч'ә'лда дьчә, щи-щина жи т'ӧлмт'ӧлми, һ'әсабе т'опка, йане ч'йа бьльнд дьбә. Qәwәтед дәр жи рус дьнйае гәләки дьгӧһезьн. Бь гьлики релйефа т'опа дьнйае (ч'йа у бани, ч'ә'л у кәндал, гәли у нәwал, тәндурәк, раст у дуз у ед майин) сәр һ'име qәwәтед wейә дәр у һӧндӧр' пешда һатьнә у тенә гӧһастьне.

Бь т'әмами нава мьqаләкеда чәтьнә бе хәбәрдане дәрһәqа ван һ'әмуйада. Әме т'әне дәрһәqа вулканада чәнд гьлийа бежьн, йа кӧ һ'әсаб дьбә щур'әки qәwәтед дьнйаейә һӧндӧр'.

Чйә вулкан? Вулкан һ'әсаб дьбьн әw ч'йа, ед кӧ wә'дәда т'әqйанә у ньһа жи нава просеса т'әqандьнеданьн. Щур'е вулкана дӧдӧнә, йәкер'а дьбежьн вулканед щур'ед весийайи, е дьнер'а вулканед щур'е нәвесиайи. Wан вулканар'а дьбежьн вулканед весийайи, ед кӧ wә'де хwәда т'әqйанә у агърьиеда дьqәwьмә qәт нәт'әqьн, йане жи зә'ф дәрәнг бьт'әqьн. Ле әw вулканед кӧ ньһа нава просеса т'әqандьнеданьн wанар'а дьбежьн вулкане нәвесийайи.

Гәрәке бе готьне, wәки ч'йаед Гридаг'е (Арарат) у Әләгәзе жи вулканьн, Әwана wә'де хwәда т'әqйанә, ле ве гаве һ'әсаб дьбьн вулканед весйаи. Вулкан wедәре пешда тен, к'идәре просесед пешдаһатьна ч'йа һәла хьлаз нәбунә, чьмки wәхта кӧ ч'йа пешда тен, we т'анге бьн ә'рдеда дәрәща гәрме гәләки бьльнд дьбә, бьн һ'ӧкӧме we гәрмайа пър'дәрәщәда материалед дор у бәред we дьһ'әльн у щур'әщур'ә газа пешда тиньн. Әw газ у лава һ'әлиайи т'әне бьне ч'йада щие валада бәрәв дьбьн, чьмки wәхта, кӧ ч'йа тенә чекьрьне щи-щина бьне wана вала дьминә. Әw газа у материалед, кӧ дьһ'әльн, дьбьнә минани мәйае, йа кӧ наве we данинә лава, дәст зәрпа мәзьн ледьхьн сәре ч'йе дьт'әqиньн, кратере вәдькьн, хwәлие, кәеьр у кӧч'ька желва һәвраз давежьн. Пәй we йәкер'а лава минани агьре сор жь кратере, щи-щийа жи qәлшед синге ч'йер'а дьк'ьшә у дәрте.

Наве вулкане жь ада Вулкано пешда һатийә, йа кӧ бә'ра Орт'әwәлатиеданә ль сәрфеза Сисилиае. Дәwра бәреда дьготьн, wәки ада Вулкано алие хwәдеда һатийә хӧльqандьне, гьва бьне ве адеда хwәде вулкана һәйә у ч'йа т'әмам бь дәсти wи дьт'әqьн. Әва фькра кӧ бь т'әмами мьqабьли ӧлмә, щәм һәр щьмаә'тәке бь щур'әки һатийә готьне. Мәсәлә щәм щьмаә'та к'ӧрла әw фькра нәр'аст ви щур'әйи бәла буйә. Гьва дьнйа сәр пьшта га у мә'сийә, wәхта га у мә'си разен, дьнйае wәлгәр'ә, бона га у мә'си һәрт'ьм һ'ьшйар бьминьн, хwәде мозьк дайә бәр позе wана, wәки нәһелә әwана разен, щарна wәхта га, йан мә'си дьһеньжә моз кӧ дьбинә, хwәнькева позе wан дьхә, әwана вәдьщьньqьн у дьнйа сәр пьшта wана дьһ'әжә. Әв щур'е хапандьне жи дьдә к'ьвше, wәки wәк'иле религиае һәр тьште хапандьнейә qьлер кьрьнә, wәки щьмаә'та хәбатк'ар нава тә'ри-тә'ристанеда, бьн дәсте хwәда бьһельн, һәрт'ьм к'әдә wана бьхӧн, wана жь фькра ӧлмие, азабуне, дьненаскьрьне дур бехьн.

Дәwрана кәвнда вулкана һәрә мәзьн Везуви һ'әсаб буйә. Т'әqандьна Везувейә һәрә мәзьнә wә'дәдьреж мәһа апреле сала 1906 qәwьмийә. Т'әqандьна we жь 4-е апреле дәстпе бу 28-а хьлаз бу. Wәхта Везуви т'әqийа хwәли, т'оз думан, кәвьр у кӧч'ьке we ӧса ль руе ә'змин кьрьнә тәлп, wәки т'анга wеда ль сәр бажаре Неаполе бу тә'ри у бьнәлие бажер тьрса хwә вәшартьн. Незикайа ниве шәве синге ч'йе тиштиши бу, лава жек'ьшйа, wи чахи Везуви минани ситьләкә к'әл дьһ'әжийа, паше кратера we вәбу лавае тер'а авит. Хwәли, т'оз у думана we һаqаси гәләк бу, wәки бажаре Неаполе эп'ещәйи ньхамт.

Һ'әму вулкан ниньн, wәки ви щур'әйи дьт'әqьн. Адед Һаваеда wәхта вулкан дьт'әqә, т'әне лава жедьк'ьшә.

Щи-щина һьнә вулкан гава әw дьт'әqьн, лавае р'а ӧса жи эп'ещә хwәли давежьн. Адед Зондиеда вулкана Кракатау сала 1883-а wәхта т'әqийа, һаqас хwәли, т'оз, думан жедәрк'әт, wәки нава бә'реда чуйин-һатьна гәмийа дабучатьнкьрьне, т'оза we әw дӧ сал бу минани тәлпе хwә дабу руе ә'змин. Зәрпа вулкана Кракатау һаqас гәләк бу, wәки чәнд аде we п'әкйанә нава һәwе у жь һәвдӧ бәла—бәлайи бун. Дәwса wана һаqас к'орда чу, wәки ав к'әте у бу бә'р, к'урайа к'ижане гьһиштә 200-300 метри. Хwәлийа вулкане гәләк гӧнд у бажаред wан ада хьраб кьр у бьн хwәда ӧнда кьр.

Эра мәда сала 79-а Везуви жи ви щур'әйи т'әqийа у бажаред Һрома кәвн Һеркулан, Стабйа у Помпеа нава хwәлийа wеда һатнә хьрабкьрьне. Пашwәхтиеда wәхте хwәлийа вулканед ӧса дьqәр'ьмә, нава сал у зәманада дьбә кәвьре туф. Һәма туфе Арт'ике әw хwәлийә, йа кӧ wәхта т'әqандьна Әләгәзе жедәрк'әтийә у алие дәшта Ширакеда дора Әләгәзе гьртийә.

Мьqим нинә, wәки хwәли у газа we ледьхьн вулкане qӧл дькьн жь һӧндӧр'е we дәрдьк'әвьн. Щарана qәwәта wана нагһиже, wәки лехьн дәренә сәр руе ә'рде, әwана ледьхьн һӧндӧр'е ә'рде дьqәлешьн у дәст зәрпа wан сәр руе ә'рде т'опе мәзьн, йане жи ч'йае бьч'ук пешда тен.

Бәри т'әqандьна вулканед кәвьн, йане жи е кӧ т'әзә we бьт'әqьн, ә'рд дьһ'әжә, хwәли гәләки гәрм дьбә. Гәрмайа хwәлие мәрьв wи чахи те дәрдьхә, гава ава кани у щәwед we т'анге дьмьч'ьqьн, бәрфа wан дәра зу—зу дьһ'әлә. Сала 1892-а Америка мәрк'әзиеда гәрмайа хwәлие һаqас бьльнд бу, wәки т'әмамийа ч'ерә у һешнайа незики we дәре һ'ьшк бу, шәwьти. Сәр т'әмамийа руе дьне wәкә 438 вулкана һ'әсаб дькьн, жь wана 231 һ'әв т'әне жь сала 1800 вьрдатьр т'әqийанә. Ньһа вулканед весйаи жь е нәвесийайи зә'фтьрьн.

Чаwа qәwәтед бьн ә'рде, вулкан жи алие хwәда релефа т'опа дьнйае эп'ещә гӧһастийә, ньһа жи дьгӧһезә у we вьр һада жи бьгӧһезә.

Ш. Эшьр

Бажар у гӧндед РЕСПУБЛИКАЕДА

★ ★

Рәх факултета университета дәwләтейә Ереванейә дьнезанәбуне кабинета дьнезанәбуна РСС Әрмәнистане һатийә т'әшкилкьрьне. Кабинетеда һәнә хәритә, атлас, диаграм у албом ед кӧ дьдьнә к'ьвше qәwлед республика мәйә т'әбийәте у щиед мәдәне we. Кабинет буйә щие һ'ьзкьри бона wан хwәндк'ара ед кӧ бь пьрсед дьнезанәбуна республика хwәва мьжул дьбьн.

Шькьлда: щерга пешьнда досент Гр. Габриелйан т'әви хwәндк'ар Анда Карамйане qьсә дькә бона бәрәвкьрьна qьниате дипломе.

Фото йа **Б. Мнасаканйан**
Фотохроника АӘТ'

★ ★

Киностудиа щаһьла

Рәх комитеа комсомолайә нәһ'ийа Эщмиазине киностудиа һатә т'әшкилкьрьне. Нава we киностудиаеда п'алә у колхозванед щаһьл, шагьртед дәрсханед бьльнд, ед мәк'т'әбед бажаре Эщмиазине һәнә. Әwана искуства у техника киное һ'ьз дькьн. Мәрәме киностудиаейә шькьле кьрьнед щаһьла, пионера у мәк'т'әбванайә баш, пешванед дәранине у щер'бандьна хәбата wан бьк'ьшинә.

Студиаеда к'омед оператора, режисйора у сенариста һәнә.

Мәһа майе киноочеркед «Пәмбӧбещәркьред нәһ'ийа Эщмиазинейә пешә щаһьл» у «Зьламед ленинван»-ә бьч'ук we һазьрбьн.

(АӘТ')

ХӘЙСӘТЕ МӘРЬВЕ СОВЕТИЕ ӦСАНӘ

П'ара «Һайгйуг'энергоейә» Эщмиазинеда хәбат хьлаз бьбу. Хәбатчи чубунә мале хwә, ньвисханеда хенжь Һег'ине Седракйане, йа кӧ хәбатчийа техникиейә у ньвисханә паqьш дькьр, к'әс т'ӧнәбу. Һег'ине гава незики кассае бу, дит кӧ дәре кассае вәкьрийә, дәст хwәда ә'лами хәбатчийа кьр. Кассаеда 12 һ'әзар манат п'әрә һәбу. Жь wан п'әра qәт капекәк жи кем нәбьбу.

Хәбатчи бона кьрьна баш гәләки жь Һег'ине рази ман.

Д. Еремйан

23-е апреле ль Ереване сәра спортейә һәвалтийа «Ашхатанк'»-еда дәст бь ләща баскетболейә зонал бу, бона к'ома «Б»-да щие пешьн бьгьрьн. Һәвр'а к'әтьбунә ләще к'омед баж. Москвае, Украинае, Гӧрщстане, Адрбещане, Молдавиае у Әрмәнистане.

Шькьлда: дитьнәк жь листка баскетболистед Москвае у РСС Молдавиае.

Фото йа **А. Бадалйан**
Фотохроника АӘТ'

ДӘСТ БЬ ШИТ'ИЛКЬРЬНА Т'ЬТУНЕ БУ

Колхоза гӧнде Арениейә сәр наве Калинин ль нәһ'ийа Ег'егназоре сәр хwәлийа бещәркьри у мангеркьри дәст бь шит'илкьрьна т'ьтуне кьр. Сәр һәр һектарәке 110-120 һ'әзар һешнайи те дач'ькандьне.

Шит'илкьрьна т'ьтуне ӧса жи колхозед Ег'егназоре, Агаракаэоре, Гетап'е, Малишкае у Верначененда дәстпекьрьн.

(АӘТ')

«БЛОКНОТА АГИТАТОР» № 8

Ронайи дит «Блокнота агитатор» № 8 бь сәрәщәма һана:

Qьниат бона qьса у даклада

Йәке Майе рожа т'ьфаqдарийа хәбатк'арайә орт'әмьләтиейә.

Сесиа Совета РСС Әрмәнистанейә Т'әwрәбьльндә сьсийа.

Бьдә хәбате wәхте qьсе

Ачьхиед Адрбещана Советиейә бәрбьч'ә'в (рәqәм у избати).

К'омәкдари агитаторар'а

Т'ема у литература бона qьсеа агитатора.

Редактор МИРОЕ ӘСӘД

Адреса редаксиае: Ереван, проспекта Ленин № 25. Т'елефон: редактор—2-52-41, к'атьбе щабдар—2-83-80, сәрwеред п'ара—2-07-78.

Типография № 2 Главного управления издательства и полиграфической промышленности Министерства культуры Армянской ССР. Кнунянца, № 8. ВФ 07912